

Nazwa instytucji

**Śląski Uniwersytet Medyczny w
Katowicach**

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

**Biuletyn Informacyjny : Śląska Akademia Medyczna. R: 1994,
Nr 2.**

Sygnatura/numer zespołu: **J-15282**

ISSN: **0867-7646**

Liczba stron oryginału

28

Liczba plików skanów

28

Liczba plików publikacji

31

Miejsce wydania oryginału

Katowice

Data wydania oryginału

1994

Projekt/Sponsor digitalizacji

**Digitalizacja zbiorów Biblioteki SUM z funduszy
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w
ramach środków finansowych na działalność
upowszechniającą naukę.**

Udostępnianie publikacji cyfrowej/prawa własności

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Lokalizacja/pochodzenie oryginału

Zbiory Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

Przekazano do repozytorium cyfrowego: **31.12.2014**

**Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego**

5

ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA

ISSN 0867-7646

BIULETYN INFORMACYJNY

DWUMIESIĘCZNIK

ROK IV

1994

NR 2

SPIS TREŚCI

I. Z bieżącej działalności JM Rektora	3
II. Z prac Senatu	9
III. Z rad wydziałów	10
IV. Sprawy kadrowe	13
V. Konferencje, sympozja, zjazdy naukowe	14
VI. Sprawy studenckie	
VII. Z działalności klinicznej ŚAM	18
VIII. Nowości wydawnicze	18
IX. Opinie – Polemiki	19
X. Varia	21

I. Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI JM REKTORA

Śląska Akademia Medyczna w gronie uczelnianych gigantów w Polsce.

W dniu 9 III 1994 na spotkaniu w Uniwersytecie Jagiellońskim rektorzy trzydziestu największych szkół wyższych w Polsce powołali nieformalne gremium wyższych szkół autonomicznych.

W świetle art. 12 ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990 r. autonomicznymi są uczelnie państwowe zatrudniające na podstawie mianowania co najmniej 60 nauczycieli akademickich z tytułami naukowymi, w których większość wydziałów ma prawo nadawania stopni naukowych doktora habilitowanego. Te wymogi spełnia 30 polskich szkół wyższych, wśród nich ŚAM.

Do tej pory odbywały się oddzielne konferencje rektorów poszczególnych typów szkół wyższych: uniwersytetów, politechnik, akademii medycznych itd.

W ogłoszonym po krakowskim spotkaniu komunikacie stwierdza się m.in.: „Celem spotkania rektorów szkół autonomicznych jest promowanie dobrych wzorców i wysokich standardów działania wszystkich szkół wyższych w Polsce w dziedzinie nauczania, badań naukowych i kształcenia kadry naukowej oraz podejmowanie zabiegów wobec władz i opinii publicznej dla obrony interesów szkolnictwa wyższego w Polsce”.

Rektorzy nie ukrywali, że chodzi im o stworzenie swego rodzaju lobby. Podkreślano, że wspólne stanowisko będzie o wiele ważniejsze.

Dyskutowano też o sposobie finansowania szkolnictwa wyższego. JM Rektor ŚAM prof. W. Pierzchała stwierdził, że jakość kształcenia powinna decydować o alokacji środków.

Koordynatorem spotkań rektorów szkół autonomicznych, odbywających się w różnych ośrodkach, wybrany został rektor UJ, prof. Aleksander KOJ.

Następne spotkanie przewidziane jest na 5 i 6 maja br. w Poznaniu w związku z jubileuszem Uniwersytetu Adama Mickiewicza, a te-

matem dyskusji ma być sprawa gospodarki finansowej szkół wyższych. Do przygotowania materiałów powołano zespół rektorów w składzie: Jadwiga Józwiak (Szkola Główna Handlowa), Jerzy Fedorowski (Uniw. Poznański), Mirosław Handke (Akademia Górniczo-Hutnicza) i Władysław Pierzchała.

Na omawianym spotkaniu rektorzy przyjęli też stanowisko w sprawie finansowania badań naukowych, nawiązujące do dokumentu przygotowanego przez Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa (w dniu 2 III 1994).

Rektorzy szkół autonomicznych na spotkaniu krakowskim wyrazili przekonanie, iż byłoby celowe zorganizowanie w najbliższym czasie spotkania w małym gronie z udziałem Wicepremiera i Ministra Edukacji Narodowej A. Łuczaka celem omówienia strategicznych problemów finansowania nauki i szkolnictwa w najbliższych latach. Do przygotowania spotkania zobowiązany został prof. dr Aleksander Koj – rektor UJ i koordynator spotkań rektorów szkół autonomicznych.

Prof. dr A. Koj wysłał też listy do Wicepremiera i Ministra Edukacji Narodowej prof. A. Łuczaka i Ministra W. Karczewskiego informujące o krakowskim spotkaniu wraz z komunikatem ze spotkania i listą obecności uczestników.

Redakcja

Stanowisko Konferencji Rektorów Autonomicznych Szkół Wyższych w sprawie finansowania badań w uczelniach przez Komitet Badań Naukowych podjęte w Krakowie w dniu 9. 03. 1994 r.

Projekt ustawy budżetowej na rok 1994 przewiduje, i to kolejny rok z rzędu, obniżenie poziomu dotacji na szkolnictwo wyższe. Dotacja ta stanowi główne źródło dochodów (70–80%) poszczególnych Uczelni. Wobec tych drastycznych ograniczeń budżetowych

MEN zagrożona jest wręcz egzystencja szkolnictwa wyższego i dlatego szczególnej wagi nabiera wysokość środków kierowanych na badania naukowe w Uczelniach.

Uważamy, że system grantów indywidualnych wprowadzony przez Komitet Badań Naukowych przyczynił się do aktywizacji działalności naukowej i stanowi poważne osiągnięcie organizacyjne, lecz fundusze uzyskiwane tą drogą tylko w części pokrywają koszty badań naukowych prowadzonych w Uczelniach. Ogromny potencjał naukowy Szkół Wyższych, znacznie przewyższający potencjał instytutów PAN i instytutów resortowych, może być lepiej wykorzystany przez podwyższenie nakładów na badania naukowe w formie dotacji na działalność statutową, badania własne i granty inwestycyjne.

Uczelnie wyższe stanowią 80% potencjału badawczego kraju, ale otrzymują nieproporcjonalnie mało środków finansowych na naukę. I tak np. ze środków przeznaczonych na badania statutowe przewidzianych w budżecie na 1994 r. (4,619 mld zł) tylko 1,181 mld zł, t.j. 25% przypada na Szkoły Wyższe. Uważamy, że przynajmniej 50% tych środków powinno trafić do Uczelni przy uwzględnieniu klasyfikacji jednostek podstawowych przeprowadzonej przez KBN.

Konferencja Rektorów Autonomicznych Szkół Wyższych uważa, że ciągle obniżenie nakładów na dydaktykę i badania naukowe może w najbliższym czasie doprowadzić do załamania się całego systemu funkcjonowania Szkół Wyższych. Pragniemy przypomnieć, że poprzedni rząd zdając sobie sprawę z powagi sytuacji postanowił przeznaczyć nadwyżki budżetowe na naukę i szkolnictwo wyższe. Nadwyżki były, ale nie zostały na ten cel przeznaczone.

Apelujemy więc do Komitetu Badań Naukowych, aby przy podziale skromnych środków na badania naukowe w większym niż dotychczas stopniu były uwzględnione potrzeby Szkół Wyższych. Można to zrealizować przesuwając część środków przeznaczonych np. na działalność statutową do szkół wyższych poprzez wzrost wartości współczynnika podziału między JBR i Instytuty PAN a Szkoły Wyższe.

Regulamin Przyznawania Nagród JM Rektora za Osiągnięcia Naukowe i Dydaktyczne.

I. Nagrody za osiągnięcia naukowe

1. Nagroda (indywidualna lub zespołowa) jest przyznawana za rozwiązanie problemu naukowego, udokumentowane opublikowanymi wynikami.
2. Z wnioskiem o nagrodę występuje kierownik katedry.
3. Wniosek o nagrodę winien zawierać:
 - a) listę osób przedstawianych do nagrodzenia, z określeniem ich procentowego udziału w rozwiązaniu problemu (nagradzani mogą być autorzy, których udział w opracowaniu wynosi $\geq 20\%$),
 - b) określenie rozwiązania problemu naukowego, będącego podstawą wystąpienia o nagrodę,
 - c) krótki opis problemu z określeniem oryginalnych, nowych elementów, wniesionych przez autora (autorów).
4. Do wniosku należy dołączyć publikacje, dokumentujące rozwiązanie problemu, opisanego we wniosku. Wnioski nie poparte publikacjami nie będą rozpatrywane.
5. Wnioski opiniuje rektorska Komisja Nagród, która może powoływać niezależnych recenzentów.
6. Osoby ubiegające się o nagrodę Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej nie mogą jednocześnie ubiegać się o nagrodę Rektora.

II. Nagrody za osiągnięcia dydaktyczne

1. Nagroda (indywidualna lub zespołowa) jest przyznawana za osiągnięcia dydaktyczne, wyraźnie wykraczające poza zakres prawidłowo realizowanych obowiązków nauczyciela akademickiego.
2. Z wnioskiem o nagrodę występuje kierownik katedry, a w stosunku do kierowników katedr – dziekan odpowiedniego wydziału.
3. Wniosek o nagrodę winien zawierać:
 - a) listę osób przedstawionych do nagrodzenia,
 - b) określenie osiągnięcia, będącego podstawą wystąpienia o nagrodę,
 - c) szczegółowe uzasadnienie wniosku.

4. Wnioski opiniuje rektorska Komisja Nagród.
5. Osoby ubiegające się o nagrodę Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej nie mogą jednocześnie ubiegać się o nagrodę Rektora.

Prorektor ds. Nauki
prof. dr hab. n. med. Michał Tendra

Streszczenie

**Stanowiska Dziekana Wydziału
Farmaceutycznego ŚAM Prof. Tadeusza
Wilczoka w sprawie wniosku Rektora AM
w Białymstoku – prof. J. Górskiego, doty-
czącego nadawania stopni naukowych
doktora i doktora habilitowanego
z analityki medycznej.**

Rektor Akademii Medycznej w Białymstoku wystąpił z wnioskiem do Przewodniczącego Sekcji Medycznej Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego – prof. A. Trzebskiego, dotyczącym nadawania magistrów analityki medycznej stopnia doktora nauk farmaceutycznych w zakresie analityki medycznej lub doktora nauk medycznych w zakresie analityki medycznej.

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego ŚAM, prof. T. Wilczok, po zapoznaniu się z kopią pisma prof. J. Górskiego, przedstawił w tej sprawie własne stanowisko.

Dla poparcia wniosków przytoczył swoje uwagi dotyczące wprowadzenia stopni naukowych doktora i doktora hab. nauk med. w zakresie biologii medycznej. W okresie jeszcze przed wprowadzeniem tych stopni naukowych Pan Dziekan był przeciwny stosowaniu praktyki doktoryzowania i habilitowania osób pracujących w AM i MIN w dyscyplinach wynikających z ich podstawowego kierunku studiów, np. biologów na Wydziałach Biologii i Nauki o Ziemi, ponieważ prace tych nie-lekarzy są ściśle związane z biologią medyczną i referowane przed radą wydziału biologów nie mają żadnego zrozumienia. Natomiast wydziały lekarskie, które posiadają uprawnienia nadawania stopni naukowych z zakresu biologii medycznej, niechętnie otwierają przewody doktorskie i habilitacyjne, po-

nieważ nadaje się wówczas stopień naukowy doktora nauk medycznych w dyscyplinie biologia medyczna, który pragną zachować dla absolwentów wydziałów lekarskich.

W związku z powyższym Pan Dziekan postulował wówczas wydzielenie biologii medycznej z nauk medycznych i zatwierdzenie stopnia „doktora czy doktora habilitowanego biologii medycznej”, co niestety nie znalazło uznania. Zatem obecnie prof. T. Wilczok odnosi się dość sceptycznie do propozycji rozwiązań sugerowanych przez Białystok, ponieważ przeciw wyodrębnieniu dyscypliny „analityka medyczna” i wprowadzeniu jej do nauk farmaceutycznych zapewne wystąpią farmaceutyci, motywując to tym, że w toku studiów na Oddziale Analityki Medycznej studenci nie mają żadnego kontaktu z przedmiotami farmaceutycznymi, a więc nie ma podstaw do nadawania im stopnia naukowego z zakresu nauk farmaceutycznych.

Pan Dziekan w świetle swoich rozważań proponuje wydzielenie dziedziny „biologia medyczna” i podporządkowanie jej dyscyplin wchodzących w zakres biologii medycznej, np.: analityki medycznej, chemii medycznej, fizyki medycznej lub zrezygnowanie z wydzielania dyscyplin w dziedzinie biologii medycznej, ponieważ wydaje się oczywiste, że np. biolog pracujący w diagnostyce mikrobiologicznej czy specjalista z zakresu analityki medycznej – pracują na rzecz biologii medycznej.

Ponieważ Oddziały Analityki Medycznej Wydziałów Farmaceutycznych często zatrudniają większą liczbę profesorów z zakresu biologii medycznej niż wynika to z zapisu ustawy o stopniach i tytułach naukowych, mogą one bez przeszkód mieć przyznane uprawnienia do doktoryzowania i habilitowania w dziedzinie nauk medycznych w dyscyplinie biologia medyczna, w przyszłości po ewentualnych zmianach nowego stopnia nauk doktora i doktora habilitowanego w biologii medycznej.

Słuszne zatem wydają się sugestie Prof. T. Wilczoka, gdyż w sytuacji coraz większej specjalizacji nauk i ich związku z innymi dziedzinami i dyscyplinami, należałoby tworzyć nowe dziedziny z dyscyplin, które pracują na rzecz innej dziedziny, jak w przypadku biologii medycznej związanej z medycyną. Równocześnie nadany tytuł jasno i jednoznacznie precyzowałby faktyczną wiedzę służącą zarówno teoretycznie, jak i praktycznie medycynie.

dr Alfred Puzio

Apel

Przewodniczącego KBN o właściwy podział i wykorzystanie środków finansowych na badania własne

**PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU
BADAŃ NAUKOWYCH
WITOLD KARCZEWSKI
SM-MK-636/94**

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa
tel./fax (48 2)
628-19-44
e-mail: WAK @
KBN.GOV.PL

Warszawa, 1994.04.12

Szanowni Państwo

Uprzejmie informuję, że jako dysponent środków budżetowych przeznaczonych na naukę jestem zobowiązany do szczególnej troski i nadzoru nad gospodarowaniem tymi środkami. Z przykrością stwierdzam, że wyniki analizy niektórych wydatków poczynionych w ostatnim roku przez jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe w ramach ich działalności statutowej lub badań własnych wzbudziły mój niepokój.

Przy planowaniu przyszłych wydatków proszę o uwzględnienie, że wydatki na aparaturę naukowo-badawczą niezbędną do realizacji określonego zadania badawczego nie mogą obejmować:

- zakupu sprzętu wyposażenia biurowego, kserokopiarek, sprzętu audiowizualnego;
- budowy lokalnych sieci informatycznych i ich wyposażenia.

Wymieniony wyżej sprzęt należy kupować za własne środki jednostek, lub z dotacji uzyskanej na inwestycje – jeżeli odpowiednia decyzja przewiduje taką możliwość.

Zastrzeżenie powyższe nie dotyczy wyposażenia niezbędnego do prowadzenia badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych służących wykonaniu określonych zadań badawczych na danym stanowisku pracy.

Pragnę również zwrócić uwagę, że wysokość narzutów kosztów pośrednich (szczególnie w szkołach wyższych), powinna być określana w sposób racjonalny, uzasadniony kosztami prowadzenia badań i ich obsługi. Z docierających informacji wynika, że w niektórych jednostkach wysokość narzutów ustala-

na jest na ok. 50%, co prowadzić może do ograniczenia zakresu badań naukowych.

Jednocześnie chciałbym poinformować, że w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w gospodarowaniu środkami budżetowymi podjęte zostaną przez Komitet działania w zakresie:

1. wszczęcia postępowania o przekroczeniu dyscypliny budżetowej,
2. zmniejszenie wysokości dotacji o kwotę nieprawidłowo wydatkowaną – w danym lub w następnym roku.

Pragnę także przypomnieć, że dotacje na badania własne szkół wyższych przyznawane są przez KBN na finansowanie badań naukowych służących przede wszystkim rozwojowi naukowemu młodej kadry oraz kształtowaniu specjalizacji naukowej uczelni. Stosowny zapis zawarty jest w ust. 6 załącznika do uchwały Nr 4/93 KBN z dnia 15 lutego 1993 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania środków finansowych na działalność statutową jednostek naukowych i jednostek badawczo-rozwojowych oraz na badania własne szkół wyższych (Dz. Urz. KBN Nr 2, poz. 6).

Za najwłaściwszy sposób podziału tych środków wewnątrz uczelni uważam zastosowanie trybu konkursowego. W załączeniu przekazuję – jako materiał informacyjny do ewentualnego wykorzystania – dokumenty, jakie Komitet Badań Naukowych otrzymał z Uniwersytetu Gdańskiego*.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

Witold Karczewski

* Redakcja „Biuletynu” nie zamieszcza dokumentów z Uniwersytetu Gdańskiego. Zainteressowani mogą się z nimi zapoznać w Redakcji.

**Uwagi Prorektora ds. Nauki prof.
Michała Tendery do pisma
Przewodniczącego KBN,
zamieszczonego powyżej**

Katowice, dnia 09. 05. 1994 r.

Cytowane wytyczne Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych, dot. sposobu wydatkowania dotacji na badania, skłaniają do

tego, aby bardzo wnikliwie analizować związek zakupu z tematem realizowanej pracy badawczej.

W Uczelni zasady te są przestrzegane, ale zawsze dobrze jest odświeżyć świadomość, że zakupy na badania statutowe i własne, są i będą przedmiotem szczególnej kontroli.

Michał Tendera

Notatki

Przewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego Nr 3

Rada Główna
Szkolnictwa Wyższego
Al. J. CH Szucha 25,
00-918 Warszawa

Warszawa
9 marca 1994 r.

Szanowni Państwo,

Zgodnie z upoważnieniem Rady Głównej z dnia 20 stycznia br., w dniu 28 stycznia br. w trybie pilnym Prezydium RG zaopiniowało projekty rozporządzeń „płacowych”. Nie była to dla nas sprawa łatwa, zwłaszcza wobec całkowitego zignorowania przez MEN naszych poprzednich postulatów z 12 maja 1993 r. (stynowisko Prezydium RG Nr 7/93) i nadal proponowanych przez resort jedynie doraźnych zmian w „widelkach” uposażeń. Jak zawsze, wobec presji czasu i konieczności szybkiej realizacji podwyżek, opinia była kompromisowa. Domagamy się jednak stanowczo uwzględnienia naszych dążeń przed podwyżką czerwcową, w tym podjęcia prac nad nową koncepcją wynagradzania pracowników szkół wyższych, stwarzającą uczelniom większą swobodę w kształtowaniu uposażeń. Pismem z dnia 4 lutego br. zwróciłem się do Ich Magnificencji Rektorów z prośbą o uwagi i propozycje w tej sprawie.

Z zadowoleniem mogę jednak stwierdzić, że tym razem nasze sugestie zawarte w uchwale PRG z 28 stycznia zostały, przynajmniej częściowo, uwzględnione. W rozporządzeniach „płacowych” Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 lutego br. zwiększono (w porównaniu z projektem) górne stawki nie-

których dodatków funkcyjnych o 500 tys. zł (RG postulowała wyższy wzrost). Podniesiono także wynagrodzenie na stanowisku profesora nadzwyczajnego dla osób posiadających tytuł naukowy oraz wprowadzono (zgodnie z naszą sugestią) inny zapis stwarzający możliwość przyznawania dyrektorowi administracyjnemu i kustoszowi uposażenia wykraczającego poza tabelę plac (ale nadal, niestety, zbyt niskiego).

Luty to tradycyjny okres mniejszej aktywności Rady (sesja egzaminacyjna, urlopy itp.). W ostatnim dniu lutego odbyło się jednak ważne zebranie w KBN, pod przewodnictwem wiceministra K. Przybysza i dyr. J. Gąsiorowskiego (MEN), całego kierownictwa PAN i KBN, p. poseł I. Jarugi-Nowackiej, przewodniczącego RG JBR doc. P. Szewczyka, przedstawicieli URM oraz niżej podpisanego. Na zebraniu prof. W. Karczewski przedstawił kilka ważnych problemów i związanych z nimi zamierzeń KBN w bieżącym roku. Do najważniejszych, wyłonionych także w toku dyskusji, zaliczyłbym:

- Konieczność zasadniczej poprawy sytuacji materialnej młodych pracowników nauki dla zapobieżenia odpływowi ze szkolnictwa wyższego i sfery nauki ludzi najzdolniejszych i, w konsekwencji, do zapewnienia właściwego procesu odnawiania kadry naukowej. Szczególnego znaczenia postulat ten nabiera w odniesieniu do szkół wyższych, radykalnie zwiększających od kilku lat liczbę kształconych studentów przy nie zmieniającej się liczbie nauczycieli akademickich.

- Zapowiedź zwiększenia przez KBN w bieżącym roku środków na działalność statutową i badania własne, m.in. kosztem ograniczenia środków na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (tzw. DOT).

- Konieczność podjęcia działań zmierzających do integracji całego środowiska naukowego w procesie kształcenia. Wstępne propozycje w tej sprawie ma przygotować Prezes PAN prof. L. Kuźnicki na następne zebranie, mniej więcej za miesiąc.

Posiedzenie plenarne Rady Głównej odbyło się 3 marca i, jak zawsze, było poprzedzone posiedzeniami Komisji i Sekcji, a także wielogodzinnym posiedzeniem Prezydium. Istotnym punktem posiedzenia był referat dr E. Wnuk-Lipińskiej z Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego nt. „Ocena jakości kształcenia w wyższych uczelniach”. W referacie tym wiele miejsca poświęcono analizie porównawczej systemów oceny jakości kształcenia w krajach europejskich, a tak-

że trendom panującym na świecie. Prof. J. Kawecki przedstawił projekt działań RG zmierzających do sprawdzenia „w skali laboratoryjnej” funkcjonowania systemu opracowanego przez Radę Główną poprzedniej kadencji, na przykładzie dwóch kierunków studiów: fizyka i kier. lekarski. Otrzymała się ożywiona dyskusja, w wyniku której RG postanowiła zająć ostateczne stanowisko wobec zgłoszonego projektu na następnym posiedzeniu plenarnym. Rzecz jasna, przeprowadzenie takiego pilotażowego sprawdzenia systemu oceny jakości będzie wymagało uzgodnienia z uczelniami biorącymi w tym udział. W najbliższym czasie odbędą się dwa międzynarodowe sympozja (10-12.III. w Miedzeszynie, 9-11.III. w Lublianie) poświęcone zagadnieniom jakości kształcenia i materiały tych sympozjów będą mogły stanowić istotną pomoc w realizacji naszych zamierzeń.

Tematem, który jednak zdominował obrady, były zasady podziału dotacji na badania własne w 1994 r. pomiędzy uczelnie nadzorowane przez MEN. Resort zaproponował zmianę (w porównaniu do algorytmu ubiegłorocznego) sposobu określenia tzw. współczynnika kosztochłonności. Propozycja ta spotkała się z krytyką Komisji Ekonomicznej RG jako zbyt skomplikowana i zawierająca rozwiązania kontrowersyjne. Po długiej dyskusji w Komisji i przeprowadzeniu badań symulacyjnych, Komisja Ekonomiczna RG zaproponowała wariant znacznie prostszy, ale też budzący wątpliwości. Rada Główna - również po długiej i dość burzliwej dyskusji - zaopiniowała pozytywnie projekt podziału w wersji zaproponowanej przez Komisję Ekonomiczną.

Drugim „finansowym” aspektem obrad były zasady podziału w roku 1994 dotacji na działalność dydaktyczną oraz limitu wyngrodzeń rozliczanych z tej działalności w uczelniach nadzorowanych przez MEN. Zasady te uzyskały już pozytywną opinię RG w dniu 7 października 1993 r. (Uchwała RG Nr 60/93). Obecna uchwała podtrzymuje poprzednią pozytywną opinię proponując resortowi wprowadzenie niewielkich korekt i uściśleń.

Wobec zastrzeżeń zgłoszonych przez reprezentanta Ogólnopolskiego Przedstawicielstwa Samorządów Studenckich nie doszło (mimo pozytywnej opinii Komisji Dydaktyki i Spraw Studenckich RG) do zaopiniowania projektu rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości świadczeń pomocy mate-

rialnej dla studentów studiów dziennych. Po rozpatrzeniu przez Komisję zastrzeżeń studentów, sprawa wróci na następne posiedzenie RG.

Jak zwykle wiele czasu zajęły (a także wzbudziły sporo emocji) sprawy wniosków o uruchomienie kolejnych uczelni niepaństwowych. Z trzech wniosków dwa zostały zaopiniowane negatywnie, zaś jeden - pozytywnie (Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach, studia zawodowe na kierunkach: zarządzanie i marketing oraz turystyka i rekreacja). Po raz pierwszy także RG zaopiniowała pozytywnie, na podstawie kryteriów ustalonych w dniu 20 stycznia br. (Stanowisko nr 2/94 w sprawie uruchomienia studiów magisterskich w uczelniach niepaństwowych), wniosek Prywatnej Wyższej Szkoły Businessu i Administracji w Warszawie o uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich na kierunku ekonomia. W toku dyskusji nad wnioskami dotyczącymi uczelni niepaństwowych zwrócono uwagę na konieczność szczególnie wnikliwego rozpatrywania wniosków odnoszących się do kształcenia (i dokształcania) nauczycieli. Źle wykształcony ekonomista czy businessman to jednak nie to samo, co źle wykształcony nauczyciel. Do spraw kształcenia nauczycieli postanowiono powrócić na jednym z najbliższych posiedzeń Rady.

Z czterech wniosków o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych dwa zaopiniowano pozytywnie, dwa - negatywnie. Przeprowadzono także wybory uzupełniające do Sekcji Uczelni Ekonomicznych RG. Nowymi członkami Sekcji zostali: prof. Andrzej Barczak (A. Ekonomiczna w Katowicach), prof. Anna Czubala (A. Ekonomiczna w Krakowie), prof. Elżbieta Domańska (SGH) i prof. Jan Lichtarski (A. Ekonomiczna we Wrocławiu). Serdeczne gratulacje!

I w końcu sprawa, która może okazać się istotna. Wobec ogromnej presji spraw bieżących zachodzi obawa, że może zabraknąć nam czasu i energii na zajęcie się sprawami perspektywicznymi, naprawdę ważnymi. W związku z tym postanowiliśmy zwołać na **23 marca specjalne posiedzenie Prezydium RG w rozszerzonym składzie**. Będzie ono poświęcone przeglądowi sytuacji w szkolnictwie wyższym i ustalaniu problemów najważniejszych, którym Rada powinna zająć się w najbliższej przyszłości. (...)

Jerzy Ostowski

Przewodniczący Rady Głównej

II. Z PRAC SENATU

Senat ŚAM w okresie: 1. III 1994 – 30. IV 1994
podjął następujące uchwały:

Uchwała Senatu z 20. IV. 1994.

Uchwała nr 12/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt 17 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej w oparciu o art. 80 ust. 1 i art. 86 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65, poz. 385) **wyraża zgodę** na skierowanie wniosku Rektora do Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dr hab. *Anny Dyaczyńskiej-Herman*.

Uchwała nr 13/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt 18 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej w oparciu o art. 80 ust. 2 i art. 86 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65, poz. 385) **pozytywnie opiniuje** wniosek Dziekana Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu o mianowanie doc. dr hab. *Flortana Ryszki* na stanowisko profesora nadzwyczajnego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Uchwała nr 14/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt 18 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej w oparciu o art. 80 ust. 2 i art. 86 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65, poz. 385) **pozytywnie opiniuje** wniosek Dziekana Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu o mianowanie dr hab. n. przyr. *Krystyny Olczyk* na stanowisko

profesora nadzwyczajnego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Uchwała nr 15/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt 18 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej w oparciu o art. 80 ust. 2 i art. 86 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65, poz. 385) **pozytywnie opiniuje** wniosek Dziekana Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu o mianowanie dr hab. n. farm. *Dionizego Moski* na stanowisko profesora nadzwyczajnego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Uchwała nr 16/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 113 i § 114 ust. 2 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej i art. 93 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65 poz. 385) **wyraża zgodę** na rozwiązanie stosunku pracy z mgr *Aliną Łuszczek*, starszym wykładowcą Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Uchwała nr 17/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 113 i § 114 ust. 2 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej i art. 93 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65 poz. 385) **wyraża zgodę** na rozwiązanie stosunku pracy z mgr *Henryką Górny-Lis*, starszym wykładowcą Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Uchwała nr 18/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt. 25 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej **powołuje Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną** w następującym składzie:

1. Prof. dr hab. Henryk MAJCHRZAK – przewodniczący
2. Prof. dr hab. Danuta BODZEK – z-ca przewodniczącego
3. Prof. dr hab. Artur STOJKO – członek
4. Dr hab. n. med. Jan PILCH – członek
5. Dr n. med. Maria GROSS – sekretarz
6. Student Dorota BUDZOWSKA – przedstawiciel Samorządu Studenckiego.

Uchwała 19/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 3 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej **powołuje Radę Programową Kolegium Kształcenia Administracji Medycznej** w następującym składzie:

1. Dr n. med. Marcin BUJAK – przewodniczący
2. Prof. dr hab. Władysław GRZESZCZAK

3. Lek. med. Jerzy KURKOWSKI
4. Dr n. med. Edward NALEWAJKA
5. Prof. dr hab. Andrzej NOWAK
6. Mgr Andrzej PŁAZAK
7. Mgr Andrzej PUCHER
8. Dyrektor Adam SAŁANIEWSKI
9. Dr n. med. Ryszard WĄSIK
10. Mgr Barbara WIKAREK
11. Lek. med. Zbigniew WITOSIŃSKI

Uchwała nr 20/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt. 24 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej **zawierza Plan wydawnictw** Śląskiej Akademii Medycznej na 1994 rok.

Uchwała nr 21/94

Senat Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach działając na podstawie § 61 ust. 2 pkt. 11 Statutu Śląskiej Akademii Medycznej **pozytywnie opiniuje Sprawozdanie** z wykonania zadań rzeczowo-finansowych Śląskiej Akademii Medycznej w 1993 roku oraz utrzymuje Kierunki racjonalizacji polityki finansowej zawarte w swej uchwale nr 16/92 z dnia 26 lutego 1992 r.

III. Z RAD WYDZIAŁÓW**WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH - KOŁOKWIA HABILITACYJNE****POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU 17 MARCA 1994 r.**

dr KOKOCIŃSKA Danuta

Przygotowanie składników testu radioimmunologicznego i enzymoimmunologicznego dla oznaczania progesteronu;

oczyszczanie i frakcjonowanie przeciwciał: IgG, F(ab) przeciw progesteronowi i przeciw ferrytynie dla potrzeb diagnostyki klinicznej.

recenzenci: prof. dr hab. Jan Bręborowicz
prof. dr hab. Janusz Szymendera
prof. dr hab. Stanisław Nowak

WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH – DOKTORATY

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
17 MARCA 1994 r.

KOPERA Marek

Zastosowanie lasera Nd: YAG w operacjach guzów wewnątrzczaszkowych oraz jego wpływ na przebieg kliniczny choroby.

promotor doc. dr hab. med. Henryk Majchrzak

Praca wyróżniona.

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
21 KWIETNIA 1994 r.

KAWECKI Jan

Ocena odległych wyników po rozcięciu zwężonej cewki moczowej przy pomocy uretrotomii optycznej. Badanie skuteczności metod diagnostycznych, stosowanych w rozpoznawaniu zwężeń cewki moczowej.

promotor prof. dr hab. n. med. Adam Szkodny

KLIMEK Dariusz

Wydzielanie przedstonkowego peptydu natriuretycznego i hormonu antydiuretycznego u chorych na aktywną kamkę nerkową.

promotor prof. dr hab. n. med. Franciszek Kokot

Praca wyróżniona.

KOZOWICZ Małgorzata

*Dynamika zmian stężenia witaminy E i niektórych wskaźników lipidowych we krwi dzieci urodzonych o czasie z prawidłową masą ciała, wcześniaków i noworodków z zespołem dystrofii wewnątrzmacicznej.*promotor prof. dr hab. Andrzej Jendryczko
Praca wyróżniona.

OLSZOK Iwona Barbara

Działalność prof. dra med. Stanisława Szpilczyńskiego jako historyka medycyny.

promotor prof. dr hab. n. med. Eugeniusz Józef Kucharz

Praca wyróżniona.

WYDZIAŁ LEKARSKI W ZABRZU – KOŁOKWIA HABILITACYJNE

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
10 MARCA 1994 r.

dr CIEŚLIK Tadeusz

*Płytki i śruby z kompozytu węgiel-węgiel do zespołów odtamów żuchwy. Badania doświadczalne i kliniczne.*recenzenci: prof. dr hab. Leszek Kryst
prof. dr hab. Stefan Flieger
prof. dr hab. Zbigniew Szczurek

WYDZIAŁ LEKARSKI W ZABRZU - DOKTORATY

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
10 MARCA 1994 r.

NOWAK Roman

*Ocena trójpłaszczyznowej deformacji kręgosłupa i klatki piersiowej w skoliozie idopatycznej przy użyciu nowoczesnych metod obrazowania.*promotor prof. dr hab. n. med. Andrzej
Tokarowski

Praca wyróżniona.

RYBICKI Jerzy

Ocena wyników rehabilitacji ruchowej chorych we wczesnym i późnym okresie po transplantacji serca.

promotor dr hab. n. med. Marian Tomala

Praca wyróżniona.

STAUDT-SPYCHAŁOWICZ Grażyna

*Karmienie pierśią niemowląt w warunkach skażonego środowiska przyrodniczego.*promotor prof. dr hab. n. med. Irena
Norska-Borówka

Praca wyróżniona.

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
14 KWIETNIA 1994 r.

KRUPA Hubert

*Ilościowa ocena ograniczenia strefy zawalu mięśnia sercowego i skuteczność poszczególnych metod uzyskiwania reperfuzyj na podstawie 12-odprowadzeniowego elektrokardiogramu.*promotor prof. dr hab. n. med. Stanisław
Pasyk

MATYSIAK Natalia

*Ocena budowy ultrastrukturalnej rzęsek u dzieci w różnych stanach chorobowych układu oddechowego.*promotor prof. dr hab. n. med. Henryk
Grzybicki

Praca wyróżniona.

SZOZDA Ryszard

*Wpływ sadzy technicznej na stan zdrowia pracowników zatrudnionych w procesie jej produkcji.*promotor prof. dr hab. n. med. Jan
Sroczyński

ZBRONSKI Ryszard

*Wczesne wyniki ograniczonego usunięcia żyły odpiszczelowej oraz uzupełniającej obliteracji w leczeniu pierwotnych żył kończyn dolnych.*promotor prof. dr hab. n. med. Marian
Pardela

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY W SOSNOWCU

POSIEDZENIE RADY WYDZIAŁU W DNIU
3 MARCA 1994 r.

BARSKI Jarosław Jerzy

*Próby wzbudzania regeneracji w ośrodkowym układzie nerwowym szczura**przy pomocy frakcji submikrosomalnych z uszkodzonych nerwów obwodowych.*
promotor prof. dr hab. n. med. Mieczysław
Krause

IV. SPRAWY KADROWE

1. Wyróżnieni Profesorowie ŚAM

1. Doktorat honoris causa

Senat ŚAM w Katowicach uchwałą nr 91 z dnia 15 grudnia 1993 roku nadał tytuł doktora honoris causa Śląskiej Akademii Medycznej prof. zw. dr hab. n. med. Bożenie HAGER-MAŁECKIEJ – emerytowanemu profesorowi pediatrii Śląskiej Akademii Medycznej.

Uroczystość nadania tytułu miała miejsce 26 kwietnia 1994 roku w Teatrze Nowym w Zabrze. Po przemówieniu powitalnym JM Rektora Prof. dra hab. Władysława Pierzchały odbyła się promocja doktora honoris causa – Prof. Bożeny Hager-Maleckiej, której dokonał Prorektor ds. Nauki ŚAM – Prof. dr hab. Michał Tendera. Następnie Pani Prof. Hager-Malecka wygłosiła wykład pt. „Dziecko jako podmiot opieki lekarskiej”.

Po przerwie odbył się koncert polskiej muzyki chóralnej w wykonaniu Chóru Chłopców i Męskiego „Poznańskie Słowiki” pod dyr. prof. Stefana Stuligrosza.

2. Prof. dr hab. n. med. Bolesław GWÓŹDŹ został ponownie wybrany na członka Prezydium Komitetu Ergonomii Polskiej Akademii Nauk na kadencję 1994-1997.

2. Stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał:

Dr hab. Andrzej WIĘCEK - od 1 III 1994 r. do 28 II 1999 r.

3. Zmiany na stanowiskach kierowniczych:

1. Prof. dr hab. Jan TOMALA - od 1 III 1994 r. Kierownik III Katedry i II Kliniki Położnictwa i Ginekologii w Katowicach-Ligocie.

2. Dr n. med. Ewa WOJCIESZEK - od 1 IV 1994 r. Kierownik Zakładu Anestezjologii Klinicznej w Zabrze.

4. Jubileusze nauczycieli akademickich:

Jubileusz 35-lecia

Dr n. przyr. Weronika Achtelek
Prof. dr hab. Stefan Pojda

Jubileusz 30-lecia

Dr n. med. Maria Bresler
Dr n. med. Anna Wackerman-Ramos

Jubileusz 25-lecia

Dr n. med. Wojciech Grzywna
Dr n. med. Ryszard Macyszyn

5. Jubileusze pracowników nie będących nauczycielami akademickimi:

Jubileusz 45-lecia

Marianna Jankowska
Witold Maciejewicz
Kazimierz Poraziński

Jubileusz 40-lecia

Zygmunt Gajek
Teofil Jurek

Jubileusz 35-lecia

Jadwiga Krężel
Lucyna Zakrzewska

Jubileusz 30-lecia

Eugeniusz Ciejka

Janina Kornes
Teresa Rurańska

Jubileusz 25-lecia

Zofia Bragiel
Barbara Krawczyk
Zofia Marchewka

Janusz Oświęcimski
mgr Laura Skopowska

Jubileusz 20-lecia

Bernadeta Bakonyi
Barbara Kępa
Brygida Suchy

V. KONFERENCJE, SYMPOZJA, ZJAZDY NAUKOWE

III Międzynarodowa Konferencja „ULGA W CIERPIENIU”

FUNDACJA ROZWOJU DZIEŁA MIŁOSIERDZIA
ul. POW 22, 42-200 Częstochowa,
tel./fax (0-34) 24-48-24; 65-18-96
konto Bank Częstochowa SA nr 639994-127-132

„Człowiek, który przezwyciężywszy samego siebie – pochyła się nad ranami nieszczęśliwego brata, zanosí do Boga najpiękniejszą i najsłabszą modlitwę złożoną z ofiary, z przeżytej i spełnionej miłości”.

P. Pło

Komunikat I

III Międzynarodowej Konferencji „ULGA W CIERPIENIU”

Organizatorzy:

Prezydent Fundacji Rozwoju Dzieła Miłosierdzia ks. Eugenio Maria LOREK
Rektor Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach prof. dr hab. n. med. Władysław PIERZCHAŁA

kontynuując myśli i doświadczenia specjalistów z wielu dziedzin nauki w szeroko pojętych aspektach niesienia ulgi w cierpieniu, zawiadamiają o mającej się odbyć III Konferencji „ULGA W CIERPIENIU”.

Termin Konferencji: 7 X – 9 X 1994 r.

Do udziału w Konferencji zapraszamy specjalistów z różnych dyscyplin naukowych z kraju i zagranicy, którzy poza chorobą człowieka dostrzegają również jego potrzeby duchowe.

Tematy wiodące:

- bioetyka
- problemy chorego w stanie terminalnym
- zagadnienia psychiki w wieku podeszłym
- edukacja i wychowanie osób niepełnosprawnych
- ekologia w świetle projektowanego Małego Miasteczka Miłosierdzia

W programie przewidujemy forum dyskusyjne dla stowarzyszeń, instytucji i organizacji niosących pomoc potrzebującym.*

Sekretariat Konferencji
ul. Focha 58, 42-200 Częstochowa
tel/fax (0-34) 65-18-96 i 24-48-24

Przewodniczący
Komitetu Naukowego Konferencji
Prof. dr hab. n. med. Jan WODNIECKI

Komitet Organizacyjny
Ks. Eugenio Maria LOREK

* zgłoszenia uczestnictwa i tematy referatów przyjmowano do dnia 31 III 1994 r.

II Śląskie Dni Pediatrów i Chirurgów Dziecięcych w Katowicach

Pod patronatem JM Rektora ŚAM prof. W. Pierzechały odbyły się w dniach 24–25 III br. w Domu Lekarza w Katowicach II Śląskie Dni Pediatrów i Chirurgów Dziecięcych.

Gospodarzami tego pożytecznego spotkania naukowego byli: Śląskie Centrum Pediatrii, Oddział Śląski Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Oddział Śląski Polskiego Towarzystwa Chirurgów Dziecięcych. Głównym organizatorem była prof. Irena NORSKA-BORÓWKA – Kierownik I Katedry Pediatrii ŚAM w Zabrze.

W II Śląskich Dniach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich ośrodków pediatrów i chirurgów dziecięcych z Polski i Cieszyna Czeskiego.

II Śląskie Dni uświetnił swoją obecnością prof. Teodor HELLBRÜGGE – założyciel i były dyrektor Centrum Dziecięcego w Monachium, światowej sławy pediatra i wielki humanista. Na wniosek prof. I. Norskiej-Borówki uhonorowany został Medalem ŚAM przez Prorektora prof. M. TENDERĘ w pierwszym dniu konferencji.

I Sesja poświęcona była **opiece pediatrycznej nad dzieckiem przewlekle chorym, niepełnosprawnym, krzywdzonym w populacji środowiska wielkomiejskiego.**

Przewodniczyli jej prof. prof. Zbigniew Szczepański i Władysław Rokicki. Jako pierwszy wystąpił w tej sesji prof. T. Hellbrügge z tematem: *wczesna diagnostyka i terapia uszkodzeń O.U.N. metodą monachyjską*. Stworzona przez prof. T. Hellbrügge koncepcja społeczno-pediatrycznej rehabilitacji rozwojowej dzieci uszkodzonych w różnoraki sposób zdobywa coraz szerszą akceptację w wielu krajach europejskich i pozaeuropejskich. Centrum Dziecięce i Instytut Pediatrii Społecznej i Medycyny Młodzieżowej Uniwersytetu w Monachium stanowi doskonały wzorzec ośrodka o wielokierunkowej działalności na rzecz dziecka. Wizyta prof. T. Hellbrügge w Katowicach zaowocuje zapewne nawiązaniem współpracy z pediatrami i innymi specjalistami rehabilitacji dziecięcej na Śląsku.

W katowickiej konferencji uczestniczyli też Goście ze Szwecji: Prof. Staffan JANSSON, Gunnar SANNER i Gunnel ALEXANDERSSON, którzy omówili w swoim wystąpieniu *opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym w województwie na przykładzie Warmlandt i w Szwecji*. Zwrócili Oni uwagę na organiza-

cję wczesnej kompleksowej rehabilitacji dziecka upośledzonego w małych placówkach przez przygotowany odpowiednio zespół specjalistyczny złożony z: neurologa, psychologa, terapeuty, logopedy i pracownika socjalnego. Mowcy podkreślili również znaczenie stałego kontaktu z rodziną dziecka (doradztwo, wspieranie rodziny).

Zespół w składzie: W. Franiczek, F. Śliwa, W. Lukas, K. Moczka z Kliniki Pediatrii w Zabrze przedstawił *wpływ metali ciężkich na czynności psychiczne dzieci i młodzieży*. Wykazano, że środowisko skażone metalami ciężkimi: ołowiem, cynkiem, żelazem, miedzią, nawet w niewielkim stopniu, powoduje niebezpieczne następstwa u dzieci w funkcjonowaniu ośrodkowego układu nerwowego. Wraz ze stężeniem ołowiu we krwi sprawność czynności intelektualnych, werbalnych i wykonawczych obniża się. Znaczny odsetek dzieci w środowisku skażonym wykazuje zaburzenia emocjonalne. Istnieje potrzeba, wg autorów, poszukiwania środków odtruwających organizmy dziecięce z metali ciężkich.

Dr Onufry Torbus z Zabrze w swoim wystąpieniu porównał wyniki badań nad *zjawiskiem zahamowania akceleracji rozwoju somatycznego dzieci szkolnych w GOP*, przeprowadzone w 10–25 letnich odstępach czasowych, z wynikami badań dzieci z innych rejonów Polski i stwierdził, że wśród dzieci śląskich występuje zjawisko zahamowania akceleracji rozwoju somatycznego.

Dr med. Sylwia Siemianowicz w imieniu zespołu: Cz. Zralek, J. Ligarska, J. Baron, J. Pająk, A. Życiński z Katowic omówiła *trudności diagnostyczne lekarzy pediatrów w przypadkach urazów czaszkowo-mózgowych u dzieci*. Zespół w składzie: J. Skalski, M. Wites, W. Rokicki, A. Żmuda, J. Safiński, K. Momarski, P. Stanek, Sz. Pawlak, B. Ślęczka z Katowic przedstawił problem *leczenia operacyjnego wad wrodzonych serca u dzieci z zespołem Downa*.

Dr med. G. Kudela, T. Koszucki i doc. J. Bohosiewicz z Bytomia omówili *zagadnienie „pęcherza neurogennego”*.

II Sesji przewodniczyły: prof. Irena Norska-Borówka i prof. Maria Zawartka. Była ona poświęcona **różnorodnym aspektom dziecka krzywdzonego: medycznym, psychologicznym i prawnym**. Zjawisko krzywdzenia dziecka w różnych formach (krzywdzenie fizyczne, psychiczne, zaniedbanie oraz

molestowanie seksualne) przejawia się z częstotliwością większą niż do niedawna sądzono. Nie oznacza to, że zjawisko się nasila lecz raczej, że dzięki szczerzonej wiedzy skutecznie jest rozpoznawane. Mówiąc o jego przejawach i natężeniu nie pominęło pytania o przyczyny zjawiska. Dr Irena Kornatowska – Prezes Fundacji „Dzieci Niczyje” z Warszawy przedstawiła *psychospołeczne uwarunkowania krzywdzenia dzieci*. Fundacja „Dzieci Niczyje” udziela porad i pomocy rodzicom, opiekunom i ich dzieciom w zapobieganiu, rozpoznawaniu i leczeniu zjawiska krzywdzenia dzieci.

Medyczne aspekty zespołu maltretowanego dziecka były tematem wystąpienia dr Jacka Kordackiego – Prezesa Fundacji na Rzecz Ochrony Dzieci przed Okrucieństwem. Autor zapoznał zebranych z *Zespołem maltretowanego dziecka w materiale Oddz. Chirurгии Dziecięcej Centrum Zdrowia Matki Polki*.

Pediatrzy z IV Katedry i Kliniki ŚAM w Chorzowie, kierowanej przez dr J. Gruszczyńskiego: J. Kasznia-Kocot, A. Staszewska, M. Kozowicz przedstawili temat: *Zespół dziecka krzywdzonego w materiałach IV Kliniki Pediatryi ŚAM w Chorzowie*. Ponadto omówili: zaburzenia zdrowotne w zespole dziecka krzywdzonego „child abuse”, środowisko rodzinne i czynniki ryzyka maltretowania dzieci. Wg wymienionych wyżej autorów dominującym czynnikiem ryzyka maltretowania dzieci była nieprawidłowo funkcjonująca rodzina o niskim statusie społecznym, wielodzietna, w której stwierdzono alkoholizm ojca lub matki.

Problemy anestezyjologiczne w zespole dziecka maltretowanego zilustrowali konkretnym przypadkiem: G. Bujok, L. Gębicka, J. Kawalek z Chorzowa. Szczególny nacisk położyli na interdyscyplinarny charakter postępowania leczniczego, zaistniałe lub potencjalnie możliwe powikłania postępowania anestezyjologicznego ze szczególnym uwzględnieniem interakcji lękowych oraz zaburzeń metabolicznych.

Przypadki dzieci maltretowanych w obserwacji Oddziału Intensywnej Terapii Pediatrycznej Kliniki Pediatryi w Zabrze omówili: Kamila Gumprecht, Bożena Marek, Adam Monsiol, Bogusława Rokicka, Aleksandra Rudnicka, Urszula Kostowska.

Wyniki badań psychologów: E. Maroczkaniec, B. Izdorczyk z Kliniki Ogólnopediatrycznej kierowanej przez prof. K. Karczewską, wskazały na znaczny *procent występo-*

wania Zespołu dziecka krzywdzonego wśród ogółu dzieci leczonych w Śl. Centrum Pediatryi w Zabrze. Dzieci z zespołem „child abuse” wymagają systematycznej terapii indywidualnej a nie rzadko grupowej obejmującej całą rodzinę.

Dr M. Kempa (Zabrze) omówiła *przyczyny i formy agresji dzieci i młodzieży z placówek opieki całkowitej woj. katowickiego*. Czesław Zralek, Sylwia Siemianowicz, Jacek Pająk, I. Ligarska, Marek Smok z Katowic, omówili: *Rzadkie przypadki ran drążących głowy u dzieci leczonych w Klinice Neurochirurgii w latach 1991–1993 – analizowanych w grupach dziecka maltretowanego*.

Pod koniec I dnia obrad podkreślono potrzebę stworzenia programu nadzorującego właściwe postępowanie z dzieckiem przewlekle chorym i krzywdzonym.

Drugi dzień obrad Katowickiej Sesji poświęcony był **problematyce urazów u dzieci**. W sesji tej prowadzonej przez: prof. prof. Bronisława Wicczorkiewicza, Józefa Dzielińskiego i dra hab. Janusza Bohosiewicza wygłoszono 24 referaty z różnych dziedzin traumatologii dziecięcej.

W pierwszej części tej sesji mówiono o *urazach głowy u dzieci*. Jacek Profaska, Kazimierz Wojciechowski i Andrzej Budniowski z Poznania przedstawili *zasady interdyscyplinarnej diagnostyki i leczenia ciężkich urazów komunikacyjnych u dzieci*.

Zespół z Kliniki Neurochirurgii w Katowicach: Jacek Pająk, Sylwia Siemianowicz, Czesław Zralek, Joanna Ligarska, Zdzisław Stachura w dwu kolejnych referatach omówili *epidemiologię i rokowania w ciężkich urazach u dzieci* oraz przedstawili dokładną analizę dzieci leczonych z powodu urazów czaszkowo-mózgowych na przykładzie 1991 roku.

Adam Monsiol, Bogusława Rokicka, Bożena Marek, Aleksandra Rudnicka, Kamila Gumprecht i Urszula Kostowska z Kliniki Intensywnej Terapii Dziecięcej z Zabrze, w oparciu o własny materiał, przedstawili *postępowanie w stanach zagrożenia życia u dzieci po urazach*. Ten sam temat w oparciu o swoje doświadczenia omówili także: Ewa Karpel, Jacek Czarny, Przemysław Jałowicki i Anna Dyaczyńska-Herman z Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Katowicach.

Andrzej Życiński, Józef Dziełicki, Augustyn Folwaczny, Jan Baron, Sylwia Siemianowicz i Marek Konopka jako interdyscyplinarny zespół z Klinik: Neurochirurgicznej z Katowic i Śląskiego Centrum Pediatrii w Zabrze mówili o *pourazowych wodniakach podtwardówkowych u dzieci starszych oraz o pourazowych wylewach podtwardówkowych u niemowląt*.

Zwieńczeniem tej części obrad był referat pt. *Zaburzenia zachowania dzieci po wypadkach komunikacyjnych* przedstawiony przez: Józefa Dziełickiego, Waldemara Franiaczka, Jacka Ciekalskiego i Krystynę Moczia z Śląskiego Centrum Pediatrii w Zabrze.

Drugą część obrad rozpoczęły trzy referaty przedstawiane przez: Bognę Pogorzelską-Stronczak, Tadeusza Cieślaka, Eugenię Jendroszyk, Joannę Badeńską, Rafała Koszowskiego, Ewę Nowak, Bogusławę Babczyńską, Mariusza Dudę, Jacka Skowronka, Annę Wąsek, Bogusławę Babczyńską-Kubek, Romana Rozwadowskiego i Jacka Wróbla z Kliniki Chirurgii Twarzowo-Szczękowej w Zabrze. W referatach tych omówiono szczegółowo *epidemiologię urazów twarzoczaszki u dzieci, mechanizmy ich powstawania, sposoby leczenia zachowawczego i operacyjnego z uwzględnieniem postępowania w przypadku urazów wtłoczeniowych*.

Jatrogenne uszkodzenie tętnicy szyjnej u dziecka omówili: Czesław Zralek, Sylwia Siemianowicz, Jacek Pająk, Joanna Ligarska, Marek Smok z Kliniki Neurochirurgii w Katowicach.

Krzysztof Okłot z Warszawy mówił o *zastosowaniu zestawu ZESPOL w wybranych przypadkach traumatologii i ortopedii dziecięcej*.

Inny model stabilizatora kostnego i możliwość jego zastosowania w leczeniu złamań poprzecznych i skośnych kości udowej u dzieci przedstawili autorzy z I Kliniki Chirurgii Dziecięcej w Chorzowie: Jacek Sypniewski, Krzysztof Mandat, Grzegorz Bujok.

Józef Dziełicki, Józef Gregor, Grażyna Mikusz i Wojciech Korlański z Kliniki Chirurgii Dziecięcej Śląskiego Centrum Pediatrii w Zabrze poruszyli bardzo ważny dla chirurgów dziecięcych temat *urazów okolicy porodowych*.

Andrzej Szmida i Jerzy Czernik z Wrocławia przedstawili własne *doświadczenia i taktykę postępowania chirurgicznego w nleptykowych oparzeniach u dzieci*. Ten sam temat *zaopatrzenia rozległych i głębokich ran oparzeniowych przeszczepem skóry własnej i*

rodziców dziecka na przykładzie leczonego przypadku omówili autorzy z Poznania: Stefan Sobczyński i Kazimierz Wojciechowski.

Anna Porębska i Piotr Stępień z Kielc przedstawili własny materiał dotyczący *urazów pęcherza moczowego u dzieci*, a Grzegorz Bajor, Tomasz Koszutski, Janusz Bohosiewicz i Grzegorz Kudela z II Kliniki Chirurgii Dziecięcej w Bytomiu omówili *kazystykę rzadkich urazów dróg moczowych w oparciu o analtę własnego materiału*.

Tomasz MALY z Czeskiego Cieszyńska przedstawił na przykładzie kilku przypadków *kłasyfikację i zasady leczenia bardzo rzadko spotykanego u dzieci zwłoczenia w stawie obojczykowo-barkowym*.

Robert Zapotoczny, Ryszard Jamont i Jan Nowak z Zielonej Góry przedstawili opis *oparzeń i leczenia dziecka po ciężkim urazie typu „wbicia na pal”*.

Tadeusz Lejman, Jerzy Sulko, Piotr Michno i Krzysztof Miklaszewski z Krakowa przedstawili referat pod tytułem: *Złamanie nadkłykciowe kości ramiennej u dzieci ze współistniejącym brakiem tętna na tętnicy promieniowej*. Dla chirurgów dziecięcych stykających się na co dzień ze złamaniami kości ramiennej jest to bardzo ważne i ciekawe zagadnienie.

Daniel Mikłasiński i Jolanta Ciemnińska z Oddziału Chirurgii Dziecięcej w Sosnowcu w swoim referacie przedstawili *metody i wyniki leczenia złamań nadkłykciowych wyciągłem ZENO*.

Krzysztof Okłot z Warszawy przedstawił *nowoczesne poglądy na leczenie urazów chrząstki nasadowej u dzieci*.

Większość referatów wywołała żywą dyskusję ograniczoną jak zwykle brakiem czasu. Duża frekwencja utrzymująca się w pierwszym i drugim dniu konferencji do późnych godzin popołudniowych dowodzi, że idea corocznego organizowania Śląskich Dni Pediatrii i Chirurgów Dziecięcych jest warta kontynuacji. Wspólne spotkanie pediatrów i chirurgów dziecięcych służy zarówno wymianie doświadczeń, jak i integracji tego środowiska.

dr M. Kempa

dr hab. J. Bohosiewicz

VII. Z DZIAŁALNOŚCI KLINICZNEJ ŚAM

Sukcesy naukowe i lecznicze I Katedry i Kliniki Położnictwa i Ginekologii ŚAM w Bytomiu

W 1993 r. udało nam się wprowadzić do rutynowej praktyki klinicznej trzy procedury rozrodu wspomaganego (Assisted Reproduction):

1. GIFT (Gameten intrafallopian transfer). Pierwsze dzieci (bliźniaki) poczęte przy pomocy tej techniki urodziły się 4. 01. 1993 r. Dotąd urodziło się w Klinice 15 dzieci przy pomocy tej techniki. Dalsze kobiety są w trakcie ciąży.
2. IVF-ET (in vitro fertilization – embryotransfer). Pierwsze dziecko poczęte przy pomocy tej techniki urodziło się 4. 12. 1993 r. W następnych miesiącach dalszych czworo. Inne kobiety są w trakcie ciąży.
3. ZIFT (zygoten intrafallopian transfer). Tę metodę wprowadzono do praktyki klinicznej przed 4 miesiącami. Dotąd brak urodzonego dziecka. Na razie jest jedna pacjentka po udanym zapłodnieniu.

Należy podkreślić, że szczegółowe wskazania do każdej z omawianych wyżej metod różnią się nieco między sobą. Wybór najwłaściwszej techniki dla każdej pary małżeńskiej zwiększa możliwość powodzenia tej metody.

Nieznane są dotąd inne placówki w kraju, które stosują rutynowo 2 lub 3 metody z zakresu rozrodu wspomaganego.

Dużym sukcesem Kliniki Bytomskiej jest wprowadzenie do rutynowej praktyki klinicznej wysoko specjalistycznych zabiegów laparoskopii operacyjnej, a mianowicie:

1. usuwanie zmienionej chorobowo macicy (z przydatkami lub bez drogą laparoskopii), wydobywanie usuniętego materiału drogą pochwową. Dotąd wykonano 45 operacji tego typu.
2. usuwanie u młodych kobiet zmienionego chorobowo samego trzonu macicy (wydobywanie usuniętego materiału drogą pochwową). Dotąd wykonano 10 tego typu zabiegów.

Podobne zabiegi wykonane zostały na razie tylko w 2–3 klinikach położniczo-ginekologicznych w kraju. Ich zaletą w stosunku do metod tradycyjnych jest znacznie mniejszy uraz operacyjny dla chorej, wydatne zmniejszenie zużycia leków i antybiotyków, znacznie szybszy powrót do zwykłej aktywności życiowej (w tym pracy zawodowej).

Kierownik

I Katedry i Kliniki Położnictwa i Ginekologii

Prof. dr hab. n. med. Jacek Rzempełuch

VIII. NOWOŚCI WYDAWNICZE

Nowości wydawnicze

1. *Annales Academiae Medicae Silesiensis, suppl. 14 – III Dzień Farmakologii Śląskiej.* Katowice: ŚAM 1992.
2. Nowak S., Rudzki K., Bielecka W.: *Zarys medycyny nuklearnej.* Wyd. 2. Katowice: ŚAM 1994.
3. Ulman J., Ulman I.: *Gestoza EPH – etologia, diagnostyka i leczenie.* Katowice: ŚAM 1994.

Prace habilitacyjne

1. Cieślak Tadeusz: *Płytki i śruby z kompozytu węgiel-węgiel do zespołów odłamów zuchwy. Badania doświadczalne i kliniczne.* Katowice: ŚAM 1993.
2. Stachura Zdzisław: *Stężenie enkefalin w płynie mózgowo-rdzeniowym u chorych po urazie głowy.* Katowice: ŚAM 1994.

IX. OPINIE – POLEMIKI

POLECAMY NASZYM CZYTELNIKOM

„*Nauka Polska*” (1993 nr 5, s. 41–53) zamieściła obszerny artykuł, pod wymownym tytułem: „*Arogancja Świata Nauki*”, opracowany przez prof. Kornela Głbińskiego, członka rzeczywistego PAN i PAU, Senatora i dr h.c. ŚAM, wielkiego autorytetu naukowego i dydaktycznego, dobrze znanego wszystkim Czytelnikom „Biuletynu”.

„*Arogancja Świata Nauki*” to bogaty zbiór głębokich refleksji, rozważań i przemyśleń Wybitnego Uczzonego na wiele aktualnych tematów, interesujących każdego myślącego człowieka, a szczególnie społeczność akademicką naszej Uczelni.

Redakcja „Biuletynu”, pragnąc zapewnić swoim Czytelnikom możliwość zapoznania się z treścią omawianego artykułu, za zgodą Autora będzie drukować go w płeciu kolejnych odcinkach dających się logicznie i treściowo wyodrębnić z całości.

Zachęcamy naszych Czytelników do skorzystania z satysfakcji intelektualnej jakiej dostarcza zapoznawanie się z „*Arogancją Świata Nauki*”

Tytuł pierwszego, wprowadzającego, krótkiego odcinka brzmi:

„Arogancja Władzy a Arogancja Nauki”.

Pierwotny tytuł tego artykułu brzmiał *Nauka i zarządzanie*. Trafność zarządzania polega na trafności podejmowania decyzji. Voltaire mawiał, że rządzenie jest rzeczą bardzo łatwą, jeśli tylko ma się pełnię informacji (jednak zawsze się czegoś nie wie) i zdrowy rozsądek (który podobno nie jest zbyt częsty). Zakładając, że zdrowy rozsądek jest właściwością osobniczą, a więc sprawą wewnętrzną, rzecz sprowadza się do informacji, czyli zasobu zdobytej wiedzy. Ten stan wiedzy jest stale wzbogacany, a pogląd na świat moder-

wany przez naukę. Wiedział o tym Platon, który w swojej *Rzeczypospolitej* (7) również przyjmował wrodzoną predyspozycję i nabytą wraz z wychowaniem wiedzę i twierdził, że tylko mędrcy-filozofowie winni dzierżyć władzę w państwie. Kto zaś wie więcej i lepiej niż ten, kto się poświęcił nauce, kto nieustannie studiuje i sam do nauki wnosi nowe prawdy? Nie więc dziwnego, że w obecnej dobie niesłychanego rozkwitu nauki zaczęto coraz częściej powierzać naczelne funkcje w państwie uczonym, którzy tworząc, musieli przecież dać dowody swojego racjonalnego myślenia, a studiując, musieli nagromadzić multum informacji na stale aktualizowanym poziomie wiedzy. Dlatego też na najwyższych szczeblach władzy tworzy się rozliczne kolegia doradcze, zapraszając do nich autorytety naukowe.

Gdy niedawno czytałem refleksje prof. Ewy Łętowskiej na temat sprawowanej przez nią funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (6), uderzył mnie mały fragment, który pozwalał sobie *in extenso* zacytować: „potwór na abnegacja, nonszalancja i nieuctwo naszych tzw. decydentów dały mi się we znaki, jak nie innego. Panuje niesamowita arogancja władzy”. Stąd był już tylko jeden krok do osobistych refleksji i rozważań nad arogancją nauki.

Wśród wielu problemów etycznych, które narzucał ostatnio gwałtowny rozwój nauki (1,2,3,4) i które stały się obiektem zainteresowań i żywych dyskusji, znalazła się i arogancja (4, 5, 8). Sądzę jednak, że zachodzi istotna różnica pomiędzy arogancją władzy a arogancją nauki. Uwarunkowania tej pierwszej zaliczyłbym do pejoratywnych, takich jak: upojenie sukcesem i możliwością samo-realizacji, pycha i – szybciej lub wolniej pojawiające się – lekceważenie podwładnych. Źródeł arogancji w nauce dopatrywałbym się raczej w posiadaniu świadomości wiedzy naukowej, która jest trudno dostępną, wielką potęgą; w nabieraniu poczucia pewności najpierw co do słuszności własnych koncepcji,

które udało się podeprzeć licznymi eksperymentami, nowymi odkryciami lub poparciem innych badaczy, potem w umacnianiu w sobie wiary w zdolności nauki do rozwiązywania wszelkich problemów. Choć i ta arogancja prowadzić może do lekceważenia adwersarzy naukowych, w sumie nazwałbym tę jej źródła raczej pozytywnymi niż negatywnymi. Oczywiście w praktyce życia codziennego jedne i drugie mogą się przenikać na różnych szczeblach władzy.

Władza wiąże się z potrzebą podejmowania decyzji, wyboru rozwiązań bieżących problemów, nie tylko z myślą o dziś, ale i o przyszłości; im dalej sięgając, tym lepiej. Tutaj jednak napotykamy na moment krytyczny. Człowiek jest jedynym tworem na ziemi zdolnym badać historię świata, na którym żyje, czy to studiowaniem bibliotek, akt dawnych, czy metodami geologicznymi, archeologicznymi, antropologicznymi itd. Dynamika dalszego rozwoju może być w pewnym stopniu podstawą do przewidywania (*historia docent*), ale przecież rozwój tych nauk wykazuje ciągłą drogę prób i błędów, które trzeba nieustannie prostować i poprawiać dotychczasowe poglądy. Nie mówię już o samych naukach historycznych, w których tak często praktykowano fałsz i naciąganie faktów (zwłaszcza w źródłach współczesnych danej epoki), mówienie półprawdy, wszystko z różnych ludzkich pobudek, jak: patriotyzm, serwilizm itp. Ileż dziś mamy trudnych problemów terytorialnych, narodowościowych, dlatego że lokalne historie przekazywały niepełne lub zafałszowane prawdy. Historia istotnie poucza nas raczej o tym, że *nil novi sub sole*, że wszystko już było. Możemy wprawdzie planować i przewidywać dalszy bieg historii, ale jest to obciążone jeszcze większym błędem niż historia lat minionych. Przewidywania

przez uczonych rozwoju cywilizacji, gospodarki, ekonomii, polityki i wielu dziedzin życia publicznego sprawdzały się często gorzej niż fantazje wizjonerów. Nasza przyszła działalność naukowa będzie, oczywiście, kontynuacją dotychczasowej, z wytyczonymi już kierunkami preferowanymi, z przygotowanymi odpowiednio środkami, ale, co z tego wyjdzie, nie da się nigdy dostatecznie przewidzieć, mimo że to programowanie opiera się na dotychczasowych osiągnięciach i mocnych podstawach nauki.

prof. Kornel Głbiński

Piśmiennictwo:

1. Aleksandrowicz J.: *Filozofia, medycyna i pokój*, „Studia Filozoficzne” 1972, 5:21.
2. Blumberg B.S., Fox R.C.: *The Deadalus Effect: Changes in Ethical Questions Relating to Hepatitis B Virus*, Ann. Int. Med. 1985, 102:396.
3. Bogusz J.: *Versuche am Menschen*, [w:] *Dienstbare Medtzn. Artze betrachten ihr Fach in Nationalsozialismus*, Vandenhoeck u. Ruprecht – Göttingen 1992, 94
4. Głbiński K.: *W sprawie utworzenia „Komitetu Etyki w Nauce” w Polskiej Akademii Nauk*, Warszawa 1992.
5. Haukerman N.: *Science is Universal, the Practitioners are not*, „Science” 1984, 225:577.
6. Łętowska E.: *Baba na świętniku*, Pol. Oficyna Wydawn. 1992.
7. Platon, *Rzeczpospolita*, PAU, Kraków 1929.
8. Shneour E.K.L.: *L'Evaluation des risques dans l'application des technologies avancées*, „Projections” 1992, 7/8:3.

X. VARIA

**Osiemdziesięciolecie urodzin
zasłużonego lekarza, naukowca
i działacza społecznego
prof. dr n. med. Jerzego Zielińskiego**

Redakcja „Biuletynu Informacyjnego ŚAM” pragnie z tej okazji przypomnieć drogę życiową Dostojnego Jubilata, która doprowadziła Go do wielkich sukcesów akademickich i zawodowych.

Prof. Jerzy Zieliński urodził się 6 V 1914 w Rudzie w Rumunii. Szkołę średnią ukończył we Lwowie. Tam też uzyskał dyplom lekarza medycyny na Wydziale Lekarskim UJK w 1937 r.

Specjalizował się w zakresie chirurgii i urologii w szpitalach lwowskich i warszawskich.

Wybuch II wojny światowej, a przede wszystkim wkroczenie Niemców do Lwowa w 1941 r. zmusiło młodego lekarza do opuszczenia miasta młodości i szukania schronienia w Warszawie, gdzie podejmował się różnych prac, łącznie z fizyczną, nie mogąc wykonywać wyuczonego zawodu lekarza. W czasie Powstania Warszawskiego pracował jako sanitariusz przy rannych, a po jego upadku znalazł się w Obozie Pracy Przymusowej prowadzonym przez gestapo przy ul. Litewskiej w Warszawie.

W styczniu 1945 znalazł się w Krakowie i powrócił do zawodu lekarza na Oddziale Urologicznym pod kierunkiem prof. Emila Michałowskiego.

W marcu 1945 przybył na Górny Śląsk i podjął pracę na Oddziale Chirurgicznym Szpitala Miejskiego w Bytomiu. Odtąd całe pracowite życie prof. Jerzego Zielińskiego związane jest ze Śląskiem. W 1949 r. doktoryzował się na Uniwersytecie Wrocławskim u prof. Wiktora Brossa na podstawie dysertacji: *Urazy moczowodu*. Od lutego 1955 związał swoje życie z ŚAM obejmując stanowisko

adiunkta w II Klinice Chirurgicznej w Zabrze i Kierownika Pododdziału Urologicznego tejże Kliniki. Po przeniesieniu Kliniki Chirurgicznej z Zabrze do Katowic w 1959 r. został ordynatorem jej Oddziału Urologicznego, zlokalizowanego przy ul. Warszawskiej 52, a w 1964 r., po przekształceniu Oddziału w Klinikę, Kierownikiem Kliniki Urologicznej.

W 1963 r. habilitował się na podstawie rozprawy: *Badania doświadczalne dotyczące regeneracji moczowodu*, przygotowanej pod opieką prof. J. Gasińskiego, a 1 VI 1965 mianowany został docentem etatowym ŚAM. W 1972 r. otrzymał tytuł i nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego ŚAM. W 1979 r. Rada Wydziału Lekarskiego ŚAM podjęła uchwałę o nadaniu Mu tytułu profesora zwyczajnego zatwierdzoną przez Radę Państwa dopiero 26 XI 1985, już po przejściu Profesora na emeryturę.

Od września 1981 do lutego 1982 prof. Zieliński pełnił obowiązki prorektora ds. rozwoju ŚAM, z których został zwolniony na polecenie ówczesnego Komitetu Wojewódzkiego PZPR.

Dorobek naukowy prof. Jerzego Zielińskiego obejmuje około 200 prac naukowych publikowanych w czasopismach polskich i zagranicznych. Jest redaktorem i głównym autorem pierwszej i jedynej dotąd w kraju *Onkologii urologicznej* mającej już trzy wydania: 1977, 1981, 1986. Przetłumaczył i uzupełnił *Podstawy urologii* D.R. Smitha. Jest też współautorem kilku podręczników m.in.: *Zarys urologii*, pod red. J. Leńki (1974); *Postępy w chirurgii ogólnej – traumatologia urologiczna*, pod red. K. Czyżewskiego (1978); *Radiologia urologiczna*, pod red. L. Mazurka (1977) oraz *Leksykon leków*, pod red. T. Chruściela i K. Gibińskiego (1991). W 1992 r. ukazał się I t. trzytomowej *Urologii*, a w 1993 r. t. II i III pod red. J. Zielińskiego i J. Leńki. Jest to jedyny specjalistyczny podręcznik urologii w języku polskim po 1952 roku. Profesor J. Zieliński jest również członkiem

komitetu redakcyjnego „European Urology” i „Urologii Polskiej”.

Głównymi kierunkami działalności naukowo-badawczej prof. J. Zielińskiego są: onkologia urologiczna, neurourologia oraz traumatologia urologiczna, a w szczególności leczenie urazów i zwężeń pourazowych cewki moczowej.

Był promotorem 10 przewodów doktorskich i opiekunem 2 habilitacji, recenzentem kilkunastu prac doktorskich, 8 habilitacyjnych i czterokrotnym superrecenzentem dla CKK. Pod Jego kierunkiem 14 lekarzy uzyskało specjalizację urologiczną II stopnia, trzech z Jego uczniów zostało profesorami: Adam Szkodny, Kazimierz Adamkiewicz i Andrzej Musierowicz. Profesor J. Zieliński odbył liczne staże zagraniczne, m.in. w: Anglii, Austrii, Francji, Niemczech i Szwajcarii.

Począwszy od 1957 r. uczestniczył w wielu sympozjach i zjazdach urologicznych krajowych i zagranicznych, wielokrotnie czynnie.

Aktywnie działał w naukowych towarzystwach lekarskich – polskich i międzynarodowych. Otrzymał członkostwo honorowe Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, Polskiego Towarzystwa Urologicznego, Czesko-Słowackiego Towarzystwa im. Purkynje’go, Niemieckiego Towarzystwa Urologicznego i Francuskiego Towarzystwa Urologicznego. W latach 1974–78 był prezesem Katowickiego Oddziału PTL. W tym czasie zainicjował budowę Domu Lekarza w Katowicach. W latach 1978–82 był prezesem ZG Polskiego Towarzystwa Urologicznego, a w latach 1980–84 członkiem Zarządu Europejskiego Towarzystwa Urologicznego.

Od 1975 r. aż do przejścia na emeryturę (1984) był wojewódzkim specjalistą ds. urologii, a od 1 VIII 1978 członkiem Krajowego Zespołu Specjalistycznego ds. Urologii.

Wyrazem uznania dla działalności i osiągnięć Profesora są liczne nagrody, wyróżnienia i odznaczenia nadane Profesorowi m.in.: Odznaka „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, Zasłużony Nauczyciel PRL, Krzyż Kawalerski OOP, doktorat h.c. ŚAM (22 IV 1991).

Przejście na emeryturę (1984) nie osłabiło aktywności naukowej, zawodowej i społecznej Profesora. Nadal pracuje w przychodniach i poradniach urologicznych.

Od września 1988 jest wiceprzewodniczącym zarządu Obywatelskiego Komitetu Walki

z Rakiem. W 1989 r. wystąpił z inicjatywą powołania do życia Górnośląskiego Międzyuczelnianego Towarzystwa Akademickiego „Universitas”, którego został pierwszym prezesem (1989–1993), a od 1993 r. jest wiceprezesem. W 1992 r. był współorganizatorem ogólnopolskiego sympozjum naukowego w ramach „Universitas”, poświęconego etyce w środowisku akademickim. W 1994 r. ukazała się nakładem PAN publikacja pod red. J. Zielińskiego i L. Tyszkiewicza pt.: *Etyka w środowisku akademickim*, w której zaprezentowano teksty wygłoszone na sympozjum. W 1993 r. ukazała się pod red. Profesora ważna dla regionu publikacja wydana przez Śl. Wyd. Techn. *Czy środowisko województwa katowickiego wywiera ujemny wpływ na stan zdrowia ludności*, w której specjaliści poszczególnych dyscyplin medycznych pracujący na Śląsku przedstawili tragiczne skutki oddziaływania środowiska przemysłowego na stan zdrowia ludności. Niebagatelną rolę odgrywają również czynniki bezpośrednio zawinione przez człowieka, jak alkoholizm, tytoniozależność. Istotną dla tej publikacji jest lista najpilniejszych przedsięwzięć zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców Górnego Śląska.

Sentyment do Lwowa – miasta w którym Profesor studiował, a później pracował – sprawił, że jest aktywnym członkiem Towarzystwa Miłośników Lwowa. Z inicjatywy Związku Górnośląskiego doszło do wspólnego spotkania z Towarzystwem Miłośników Lwowa w maju 1991 r., w 70 rocznicę III powstania śląskiego. Tematem spotkania był „Udział lwowian w życiu społecznym Górnego Śląska”. Profesor przypomniał sylwetki absolwentów UJK i Politechniki Lwowskiej zasłużonych dla Górnego Śląska. Materiały z Sesji zostały opublikowane pod tym samym tytułem staraniem Wszechnicy Górnośląskiej.

Sylwetka Dostojnego Jubilata byłaby niepełna gdyby nie wspomniano, przynajmniej w kilku zdaniach, o Jego zainteresowaniach pozaprofesjonalnych, a przede wszystkim kulturalnych.

Profesor Zieliński jest znanym w środowisku muzycznym Katowic melomanem. Od wielu lat nie opuścił ani jednego koncertu WOSPR-u. Uczestniczy w spotkaniach Towarzystwa Przyjaciół Książki. Interesuje się malarstwem klasycznym i współczesnym. Jest

stałym bywalcem wystaw malarskich organizowanych w BWA w Katowicach, „Zachęcie” i Muzeum Narodowym w Warszawie oraz Muzeum Malarstwa Współczesnego w Łodzi.

Stosunek do religii Jubilata wyraża regularne uczestnictwo w Duszpasterstwie Akademickim, a opcje polityczne – członkostwo w Unii Demokratycznej (od początku jej istnienia).

Mimo poważnego wieku nie wyrzekł się jeszcze całkowicie swego hobby – chodzenia po górach i zwiedzania centrów kultury europejskiej.

Z okazji Jubileuszu Osiemdziesięciolecia Redakcja „Biuletynu Informacyjnego ŚAM” życzy Panu Profesorowi zdrowia, długich lat życia i dalszych sukcesów naukowych i społecznych.

dr Alfred Puzło

Obcojęzyczne prace doktorskie – źródło informacji i ... nieporozumień

Od szeregu lat Biblioteka Główna Śląskiej Akademii Medycznej otrzymuje w wymianie (zawsze w 1 egz.) niemiecko- i anglojęzyczne prace doktorskie z uniwersytetów w Marburgu i Göteborgu.

Kilka razy w roku Biblioteka sporządza, powiela i rozsyła do wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni wykazy tych dysertacji. I w tym momencie najczęściej zaczynają się nieporozumienia, związane z rozdziałem oferowanych prac. Przypominamy więc zasady:

Zainteresowani **otrzymują dysertacje w kolejności zgłoszeń** i zobowiązani są do udostępniania ich wszystkim, chcącym zapoznać się z ich treścią (Biblioteka przez dłuższy czas przechowuje informacje, u kogo dana praca się znajduje).

Przy okazji podkreślamy, że przy korzystaniu z tych publikacji należy stosować się do zasad wynikających z PRAWA AUTORSKIEGO (zakaz powielania) oraz z KODEKSU DOBRYCH OBYCZAJÓW (obowiązek podawania źródła).

mgr Urszula Głombik

Kierownik Oddz. Gromadzenia Zbiorów

Komunikat dotyczący prenumeraty czasopism na rok 1995.

W pierwszej połowie lipca 1994 Biblioteka Główna przygotowuje prenumeratę czasopism zagranicznych na rok 1995.

W związku z powyższym uprzejmie prosimy o pisemne zgłaszanie do dnia **30 czerwca** br. propozycji ewentualnych **zmian w dotychczasowej prenumeracie**.

Zc względu na finansowych zamówienia na **nowe tytuły** mogą być zrealizowane jedynie w przypadku rezygnacji z prenumeraty czasopism mniej przydatnych. Przyjmujemy natomiast **bez ograniczeń zamówienia na czasopisma zagraniczne finansowane ze środków własnych poszczególnych klinik czy zakładów teoretycznych**.

Uprzejmie przypominamy, że podstawowym warunkiem szybkiej i bezproblemowej realizacji naszego zamówienia przez dostawców zagranicznych jest **terminowe** zgłoszenie i opłacenie prenumeraty. Wieloletnia praktyka dowodzi, że wszystkie dodatkowo i z opóźnieniem składane zamówienia są często przyczyną pomyłek popełnianych przez wydawców zagranicznych i zakłóceń w dostawie czasopism.

Ponadto informujemy, że propozycje zmian w prenumeracie **czasopism polskich** należy zgłaszać do dnia **15 września** br. Jednocześnie przypominamy, że „Ruch S.A.”, za pośrednictwem którego zamawiamy część czasopism polskich oraz wszystkie z Europy Środkowej i Wschodniej, nie przyjmuje zamówień zgłoszonych po wyznaczonym terminie.

mgr Janina Zajłczek

Kierownik Sekcji Grom. Czasopism

XXV lecie Akademickiego Klubu Narciarskiego „Telemark”

Pod patronatem JM Rektora ŚAM prof. Władysława Pierzchały odbyły się w dniach 11–13 marca br. w Szczyrku uroczystości jubileuszu XXV lecia działającego przy naszej Uczelni Akademickiego Klubu Narciarskiego „Telemark”.

Klub skupia liczne grono członków i sympatyków – miłośników białego szaleństwa. Są wśród nich studenci Akademii oraz lekarze i ich rodziny. Klub był w przeszłości wielokrotnym organizatorem Narciarskich Mistrzostw Polski AM, Mistrzostw Polski Akademickich

Klubów Narciarskich, jak też Akademickich Mistrzostw Śląska.

Wspomniany na wstępie jubileusz XXV lecia zamierzano uczcić zawodami narciarskimi na Skrzycznem, co jednak nie udało się ze względu na brak śniegu. W tej sytuacji podczas spotkania towarzyskiego licznie zebrani w Szczyrku członkowie i sympatycy Klubu za aprobatą przybyłego również JM Rektora W. Pierzchały przełożyli je na przyszły rok.

Redakcja

Sprostowanie

Redakcja „Biuletynu” informuje, że w „Biuletynie nr 4 z 1992 r. na str. 58 w tabeli dotyczącej wyników jesiennej sesji egzaminacyjnej na II stopień specjalizacji nie uwzględniono jednej specjalizacji z dziedziny neurologii zdobytej w I Katedrze i Klinice Neurologii w Katowicach, **ze względu na brak dokumentacji w Uczelni.**

NOTATKI

NOTATKI

* * *

Redagują: Alfred Puzio z zespołem redakcyjnym
Adres redakcji: Śląska Akademia Medyczna, ul. Poniałowskiego 15, 40-952 Katowice
skr. poczt. 251, tel. i fax: 57 12 34
Skład i łamanie: Pracownia Komputerowa Biblioteki Głównej
Druk: Zakład Poligrafii SAM, Katowice, ul. Medyków